

Υπόθεση T-209/01

Honeywell International, Inc.

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«Προσφυγή ακυρώσεως — Ανταγωνισμός — Απόφαση της Επιτροπής που κηρύσσει συγκέντρωση ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά — Κανονισμός (ΕΟΚ) 4064/89 — Αλυσιτελής η εν μέρει προσβολή της αποφάσεως — Αγορές αεροσκαφών — Προσφυγή μη δυνάμενη να οδηγήσει στην ακύρωση αποφάσεως»

Απόφαση του Πρωτοδικείου (δεύτερο πενταμελές τμήμα) της 14ης Δεκεμβρίου 2005 II - 5532

Περίληψη της αποφάσεως

1. Προσφυγή ακυρώσεως — Αντικείμενο — Απόφαση περί ελέγχου συγκεντρώσεων — Απόφαση που στηρίζεται σε πλείονες άξονες συλλογισμού, έκαστος των οποίων θα αρκούσε αφ' εαυτού να στηρίξει το διατακτικό της — Προσφεύγων ο οποίος προβάλλει αιτιάσεις σχετικές με πλάνη ή έλλειψη νομιμότητας που αφορά μία μόνο βάση συλλογιστικής — Αβάσιμη προσφυγή
(Κανονισμός 4064/89 του Συμβουλίου, άρθρο 2 § 3)

2. Διαδικασία — Εισαγωγικό δικόγραφο — Τυπικά στοιχεία του δικογράφου — Έκθεση του αντικειμένου της διαφοράς — Συνοπτική έκθεση των προβαλλόμενων ισχυρισμών — Ανάλογες προϋποθέσεις επί αιτιάσεων που προβάλλονται προς στήριξη λόγου ακυρώσεως — Αιτιάσεις που δεν περιέχονται στο δικόγραφο της προσφυγής — Συνολική παραπομπή σε άλλα έγγραφα συνημμένα σε δικόγραφο προσφυγής — Απαράδεκτο — Παραδεκτό της παραπομπής σε έγγραφα που κατατέθηκαν ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου σε άλλες υποθέσεις — Εκτίμηση κατά περίπτωση — Ουσιώδης προϋπόθεση — Ταυτότητα των διαδικών, και ιδίως των προσφευγόντων, στις δύο υποθέσεις
(Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου, άρθρο 21· Κανονισμός Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, άρθρα 43 § 1, και 44 § 1)
 3. Διαδικασία — Συνεκδίκηση δύο υποθέσεων με διαφορετικούς προσφεύγοντες — Δεν ασκεί επιρροή στο περιεχόμενο του δικογράφου της προσφυγής που κατέθεσε χωριστά ο κάθε προσφεύγων
(Κανονισμός Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, άρθρο 50)
 4. Ανταγωνισμός — Συγκεντρώσεις — Εκτίμηση της συμβατότητας με την κοινή αγορά — Έλλειψη δημιουργίας ή ενισχύσεως δεσπόζουσας θέσεως παρακωλύουσας τον ανταγωνισμό — Ύπαρξη περισσότερων συναφών αγορών — Προϋπόθεση μη πληρούμενη για μία από τις αγορές — Απαγόρευση της συγκεντρώσεως
(Κανονισμός 4064/89 του Συμβουλίου, άρθρο 2 § 3)
 5. Ανταγωνισμός — Συγκεντρώσεις — Διοικητική διαδικασία — Δεν υφίσταται υποχρέωση της Επιτροπής να εκθέσει την άποψή της ως προς το ενδεχόμενο επιλύσεως των προβλημάτων που διαπιστώθηκαν προηγουμένως κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ της αποστολής της ανακοινώσεως και της λήψεως της τελικής αποφάσεως
 6. Προσφυγή ακυρώσεως — Λόγοι — Έννοια — Στοιχεία του δικογράφου προσφυγής ακυρώσεως που παρατίθενται στο τμήμα της περιλήψεως της αποφάσεως — Περιλαμβάνονται — Προϋπόθεση — Αμφισβήτηση κατά τρόπο σαφή και μονοσήμαντο των διαπιστώσεων της προσβαλλόμενης αποφάσεως
1. Στον βαθμό που ορισμένοι λόγοι ακυρώσεως τους οποίους αναφέρει μια απόφαση αρκούν, αυτοί και μόνον, για την επαρκή κατά νόμο αιτιολόγησή της, οι ενδεχόμενες πλημμέλειες του υπόλοιπου αιτιολογικού της πράξεως δεν ασκούν, εν πάση περιπτώσει, επιρροή στο διατακτικό της. Εξάλλου, εφόσον το διατακτικό αποφάσεως της Επιτροπής στηρίζεται σε περισσότερες βάσεις, καθεμία από τις οποίες αρκεί από μόνη της για τη θεμελίωση του διατακτικού αυτού, η πράξη αυτή μπορεί, κατ' αρχήν, να ακυρωθεί μόνον αν όλες οι βάσεις είναι παράνομες. Στην περίπτωση αυτή, πλάνη ή έλλειψη νομιμότητας που αφορά μία μόνο βάση συλλογιστικής του αιτιολογικού δεν αρκεί για να δικαιολογήσει την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως διότι δεν μπορεί να επηρέασε σε σημαντικό βαθμό το διατακτικό της αποφάσεως του οργάνου. Συναφώς, στον βαθμό που δεν προσβλήθηκε από την προσφεύγουσα, με την προσφυγή ακυρώσεως, μια βάση συλλογιστικής ικανή να θεμελιώσει το διατα-

κτικό της πράξεως, η βάση αυτή και, κατά συνέπεια, η πράξη που στηρίζεται στη βάση αυτή πρέπει να θεωρηθεί απρόσβλητη όσον αφορά την προσφεύγουσα.

Ο κανόνας αυτός έχει εφαρμογή ιδίως στο πλαίσιο των αποφάσεων σε θέματα ελέγχου των συγκεντρώσεων. Έτσι, δεν συντρέχει λόγος να ακυρωθεί η απόφαση περί απαγορεύσεως για τον λόγο ότι η προσφεύγουσα απέδειξε την ύπαρξη ενός ή περισσοτέρων σφαλμάτων της αναλύσεως σε σχέση με μία ή περισσότερες αγορές, εφόσον προκύπτει πάντως από την απόφαση περί απαγορεύσεως ότι η κοινοποιηθείσα συγκέντρωση πληρούσε τα κριτήρια του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89 σε σχέση με μία ή περισσότερες άλλες αγορές. Ειδικότερα, αν οι λόγοι που αφορούν τις άλλες αυτές αγορές δεν προσβάλλονται με το δικόγραφο της προσφυγής, επιβάλλεται να θεωρηθούν, για τους σκοπούς της υπό κρίση προσφυγής, ως βάσιμοι, οπότε η προσφυγή θεωρείται ως αβάσιμη στο σύνολό της.

(βλ. σκέψεις 48-50, 96)

2. Κατά το άρθρο 21 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου και το άρθρο 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού

σμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, κάθε λόγος ακυρώσεως που δεν διατυπώνεται επαρκώς με το εισαγωγικό της δίκης έγγραφο πρέπει να θεωρείται απαράδεκτος. Όσον αφορά λόγοι απαράδεκτου δημοσίας τάξεως, το απαράδεκτο μπορεί, εν ανάγκη, να εξεταστεί αυτεπαγγέλτως από το Πρωτοδικείο.

Η συνοπτική έκθεση των ισχυρισμών των οποίων γίνεται επίκληση πρέπει να είναι αρκούτως σαφής και ακριβής, ώστε να μπορεί ο μεν καθού να προετοιμάζει την άμυνά του, το δε Πρωτοδικείο να κρίνει την προσφυγή, ενδεχομένως, χωρίς να χρειαστεί πρόσθετες πληροφορίες. Ανάλογες προϋποθέσεις απαιτούνται όταν η αιτίαση προβάλλεται προς στήριξη λόγου ακυρώσεως.

Περαιτέρω, για την εξασφάλιση της ασφάλειας δικαίου και της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, επιβάλλεται, για το παραδεκτό μιας προσφυγής, τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά περιστατικά επί των οποίων αυτή στηρίζεται να προκύπτουν, τουλάχιστον συνοπτικώς, αλλά κατά τρόπο λογικό και κατανοητό, από το κείμενο του δικογράφου. Συναφώς, μολοντί το κύριο μέρος του δικογράφου της προσφυγής μπορεί να θεμελιωθεί και να συμπληρωθεί, όσον αφορά συγκεκριμένα σημεία, με παραπομπές σε αποσπάσματα συνημμένων σ' αυτό εγγράφων, γενική παραπομπή σε άλλα δικόγραφα, έστω και συνημμένα στο δικόγραφο της προσφυγής, δεν μπορεί να αντισταθμίσει την έλλειψη ουσιωδών στοιχείων της νομικής επιχειρηματολογίας τα οποία, δυνάμει των προαναφερθεισών διατάξεων, πρέπει να περιλαμβάνονται στο

δικόγραφο της προσφυγής. Συγκεκριμένα, το Πρωτοδικείο δεν έχει υποχρέωση να ερευνά και να εξακριβώνει, στα συνημμένα στην προσφυγή έγγραφα, τους ισχυρισμούς που θα μπορούσε να θεωρήσει ότι αποτελούν τη βάση της προσφυγής, δεδομένου ότι τα συνημμένα αυτά έγγραφα επιτελούν απλώς λειτουργία αποδεικτικών και διευκρινιστικών στοιχείων.

Ο κοινοτικός δικαστής, μολονότι δέχθηκε κάποιες φορές τη δυνατότητα προβολής των λόγων ακυρώσεως μέσω παραπομπής σε άλλη υπόθεση, απέρριψε τη δυνατότητα αυτή σε άλλες υποθέσεις, χωρίς ωστόσο να αναφέρει, τουλάχιστον ρητά, το καθοριστικό κριτήριο της επιλογής αυτής, λαμβάνοντας υπόψη συναφώς τις ιδιομορφίες κάθε συγκεκριμένης περιπτώσεως. Αλλά, πρέπει να θεωρηθεί εν πάση περιπτώσει ότι η ταυτότητα των διαδικών, και ειδικότερα της προσφεύγουσας, στις δύο υποθέσεις αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για το παραδεκτό των λόγων ακυρώσεως που προβλήθηκαν διά παραπομπής στα δικόγραφα άλλης υποθέσεως.

Πάντως, η αναγνώριση του παραδεκτού των λόγων ακυρώσεως που δεν εκτίθενται ρητώς με το δικόγραφο της προσφυγής για τον λόγο ότι προβλήθηκαν από τρίτον ενώπιον του ίδιου δικαστηρίου σε άλλη υπόθεση, στην οποία παραπέμπει το δικόγραφο της προσφυγής, θα είχε ως συνέπεια την καταστράτηγηση των επιτακτικών προϋπο-

θέσεων του άρθρου 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου.

(βλ. σκέψεις 54-59, 61, 64, 67)

3. Όπως προκύπτει από το άρθρο 50 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, η διάταξη περί συνεκδικάσεως υποθέσεων δεν επηρεάζει την ανεξαρτησία και την αυτοτέλεια των συνεκδικαζομένων υποθέσεων, καθόσον είναι πάντα δυνατός ο εκ νέου χωρισμός τους. Έτσι, το γεγονός της συνεκδικάσεως δύο υποθέσεων στις οποίες οι προσφεύγουσες είναι διαφορετικές δεν μπορεί να μεταβάλει το περιεχόμενο του δικογράφου της προσφυγής που κατέθεσε χωριστά η καθεμία προσφεύγουσα, διότι διαφορετικά παραβιάζεται η ανεξαρτησία και η αυτοτέλεια των χωριστών προσφυγών τους. Αν γίνει δεκτή η αντίθετη άποψη, αυτό θα είχε ως επακόλουθο ότι μια διαδικαστική απόφαση του προέδρου που εμπίπτει στη διακριτική του ευχέρεια θα διέυρνε το περιεχόμενο εφαρμογής του δικογράφου της προσφυγής και, κατά συνέπεια, θα απέβαινε καθοριστική για την έκβαση της ένδικης διαδικασίας, γεγονός που θα εισήγαγε σε αυτήν ένα στοιχείο αυθαιρεσίας.

(βλ. σκέψεις 70-72, 75)

4. Από το άρθρο 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89 προκύπτει ότι, σε

θέματα συγκεντρώσεων, αν μια κοινοποιηθείσα πράξη συγκεντρώσεως μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικές αγορές δημιουργεί ή ενισχύει δεσπίζουσα θέση, με αποτέλεσμα να παρακωλύεται σε σημαντικό βαθμό ο ουσιαστικός ανταγωνισμός στην κοινή αγορά, η Επιτροπή πρέπει, κατ' αρχήν, να την απαγορεύει, ακόμη κι αν υποτεθεί ότι η συγκεντρωση δεν δημιουργεί άλλο εμπόδιο στον ανταγωνισμό. Όταν η Επιτροπή εξετάζει διαδοχικά περισσότερες αγορές και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι θα δημιουργηθεί ή θα ενισχυθεί δεσπίζουσα θέση σε πολλές από αυτές με συνέπεια να παρακωλυθεί σε σημαντικό βαθμό ο ουσιαστικός ανταγωνισμός, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εξαιρέσει ρητής περί του αντιθέτου αναφοράς στην απόφαση, η Επιτροπή θεωρεί ότι η κατάσταση που προκύπτει λόγω της συγκεντρώσεως σε καθεμία από τις αγορές αυτές δικαιολογεί, από μόνη της, την απαγόρευση της κοινοποιηθείσας συγκεντρώσεως.

(βλ. σκέψη 79)

5. Σε θέματα ελέγχου των συγκεντρώσεων, η Επιτροπή δεν μπορεί να υποχρεωθεί, πέραν της υποχρεώσεως να εκθέσει με την ανακοίνωση τις αιτιάσεις της και να τη συμπληρώσει στην περίπτωση που αποφασίσει στη συνέχεια να προβάλει νέες αντιρρήσεις, να αναφέρει την άποψή της για την πιθανή επίλυση των

προβλημάτων που διαπιστώθηκαν προηγουμένως στο χρονικό διάστημα μεταξύ της αποστολής της ανακοίνωσης και της λήψεως της τελικής αποφάσεως.

(βλ. σκέψη 99)

6. Στοιχεία που περιλαμβάνονται σε δικόγραφο προσφυγής ακυρώσεως υπό τον τίτλο «Περίληψη της αποφάσεως» δεν αποτελούν, εκ πρώτης όψεως, αυτοτελείς λόγους ακυρώσεως που μπορούν ενδεχομένως να οδηγήσουν στην ακύρωση της προσβαλλόμενης αποφάσεως, αλλά αποτελούν μάλλον περιγραφή της προσβαλλόμενης αποφάσεως, ωστόσο, δεν είναι δυνατόν να αποκλεισθεί a priori η δυνατότητα να περιλαμβάνεται σε αυτό το τμήμα του δικογράφου της προσφυγής η ανάπτυξη ενός ή περισσότερων λόγων ακυρώσεως. Εντούτοις, κάποιο χωρίο υπό τον τίτλο αυτό μπορεί, ενδεχομένως, να θεωρηθεί ότι αποτελεί λόγο ακυρώσεως, μόνον κατά το μέτρο που προκύπτει, κατά τρόπο σαφή και μονοσήμαντο, ότι, πέραν της περιγραφικής λειτουργίας του, με το χωρίο αυτό βάλλεται το κύρος των διαπιστώσεων της προσβαλλόμενης αποφάσεως, παρά τη δομή του δικογράφου και τη θέση του χωρίου στη γενική του οικονομία.

(βλ. σκέψη 106)